

НАРЕДБА № 10 от 09.01.2012 г. за придобиване на квалификация по професията „Монтажист“

Обн. - ДВ, бр. 11 от 07.02.2012 г., в сила от 07.02.2012 г.

Издадена от министъра на образованието, младежта и науката

Раздел I

Общи положения

Чл. 1. С тази наредба се определя Държавното образователно изискване (ДОИ) за придобиването на квалификация по професията 213010 „Монтажист“ от област на образование „Изкуства“ и професионално направление 213 „Аудио-визуални изкуства и техники; производство на медийни продукти“ съгласно Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение.

Чл. 2. Държавното образователно изискване за придобиването на квалификация по професията 213010 „Монтажист“ съгласно приложението към тази наредба определя изискванията за придобиването на четвърта степен на професионална квалификация за специалностите 2130101 „Филмов монтаж“, 2130102 „Видеомонтаж“ и 2130103 „Компютърен монтаж“.

Чл. 3. Въз основа на ДОИ по чл. 1 и рамковата програма по чл. 10, ал. 3, т. 4 от Закона за професионалното образование и обучение се разработват учебни планове и учебни програми за обучението по специалностите по чл. 2.

Раздел II

Съдържание на Държавното образователно изискване

Чл. 4. (1) С ДОИ по чл. 1 се определят професионалните компетенции в края на обучението по професията, които гарантират на обучаемия възможност за упражняване на професията 213010 „Монтажист“.

(2) Държавното образователно изискване за придобиването на квалификация по професията „Монтажист“ определя общата, отрасловата и специфичната задължителна професионална подготовка за професията, както и задължителната чуждоезикова подготовка по професията и избираемата подготовка.

(3) Съдържанието на всеки вид задължителна професионална подготовка по ал. 2 включва:

1. необходимите професионални компетенции (знания, умения и професионално-личностни качества);
2. тематичните области, от които се формира съдържанието на учебните предмети/модули.

Чл. 5. С ДОИ по чл. 1 се определят и входящото минимално образователно равнище, описанието на професията, целите на обучението, резултатите от ученето, изискванията към материалната база и изискванията към обучаващите.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 1. Учебните планове и учебните програми за обучение по професията, действащи към влизане в сила на тази наредба, се прилагат до разработване и утвърждаване на учебните планове и учебните програми по чл. 3.

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 17, т. 3 във връзка с чл. 16, т. 7 от Закона за народната просвета.

§ 3. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в „Държавен вестник“.

Министър: Сергей Игнатов

Приложение към чл. 2
Държавно образователно изискване за придобиване на квалификация
по професията „Монтажист“

Професионално направление:		
213	Аудио-визуални изкуства и техники; производство на медийни продукти	
Наименование на професията:		
213010	Монтажист	
Специалности:		Степен на професионална квалификация:
2130101	Филмов монтаж	Четвърта
2130102	Видеомонтаж	Четвърта
2130103	Компютърен монтаж	Четвърта

1. Входни характеристики

1.1. Изисквания за входящо минимално образователно равнище за лица, навършили 16 години

За придобиване на четвърта степен на професионална квалификация по професията „Монтажист“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 ЗПОО (утвърден от министъра на образованието, младежта и науката със Заповед № РД-09-413 от 12.05.2003 г., изм. и доп. със Заповед № РД-09-04 от 08.01.2004 г., Заповед № РД-09-34 от 22.01.2004 г., Заповед № РД-09-255 от 09.04.2004 г., Заповед № РД-09-274 от 18.02.2005 г., Заповед № РД-09-1690 от 29.09.2006 г., Заповед № РД-09-828 от 29.06.2007 г., Заповед № РД-09-1891 от 30.11.2007 г., Заповед № РД-09-298 от 19.02.2009 г., Заповед № РД-09-1803 от 29.10.2009 г., Заповед № РД-09-621 от 18.05.2010 г., Заповед № РД-09-1728 от 01.12.2010 г., Заповед № РД-09-748 от 13.06.2011 г. и Заповед № РД-09-1805 от 09.12.2011 г.) входящото минимално образователно равнище е завършено средно образование.

1.2. Изисквания за входящо квалификационно равнище или професионален опит

За обучение по професията „Монтажист“ с придобиване на четвърта степен на професионална квалификация не се изисква обучаваните да притежават предишна професионална квалификация или професионален опит по друга сродна професия.

2. Описание на професията

2.1. Трудови дейности, отговорности, личностни качества, особености на условията на труд, оборудване и инструменти, изисквания за упражняване на професията, определени в законови и подзаконови актове (здравословно състояние, правоспособност и др.)

Монтажистът подбира, подрежда и оформя заснетите кадри в единно цяло на базата на литературния и режисьорския сценарий на филма (телевизионното предаване или друг визуален продукт), като спазва режисьорските указания.

Монтажистът заедно с продуцента и основния творчески екип участва в изготвянето на календарния план за монтаж-озвучителния период и бюджета на бъдещото аудио-визуално произведение.

Подбира и предлага на продуцента асистент-монтажистите. Избира подходящата монтажна техника, която ще се използва в постпродукцията на филма.

По време на снимачния период наблюдава мизансцена, снимачните връзки и актьорските посоки и се намесва, ако те не са в рамките на режисьорския сценарий.

В постпродукционния период заедно с режисьора и оператора извършва подбор на полезния материал, като отделя некачествените кадри с оглед на точното оформяне конструкцията на филма. Създава монтажен опис, а впоследствие заедно с режисьора и монтажния план, който ще бъде в основата на бъдещото визуално произведение.

Участва при разпределяне на работата между членовете на асистентската монтажистка група, като проявява отговорност и спазва установените изисквания. Извършва конструктивен монтаж на материала и се съобразява с художествено-творческите изисквания за първоначален монтаж. Извършва фин монтаж на изображение и звук.

Осъществява незабележимост на преходите при вътрешнокадровия монтаж. Избягва механичното съединяване, извършва обмислено разполагане на действащите лица и предмети в зрителното поле и движението на камерата с фарт, вариообектив и кран.

Подбира съвместно с режисьора и оператора изходни материали, необходими за фонове, за надписи и трикова работа.

Участва при прегледа на бандовете и извършва необходимите поправки на картина и звук, ако е необходимо. Осъществява контрол върху негативния монтаж.

Проверява първото игрално копие при филмовия монтаж и извършва необходимите корекции.

Познава и спазва основните технически правила, за да не допуска груби монтажни, смислови и идейни грешки. Следи и не допуска извършване на скок по оста и скок през оста. Използва скок през оста като ефект за постигане на определена публицистична или художествена цел, като монтирането на къси интервюта.

Осъществява последния етап от филмовия монтаж - синхронизация на надписи и звук чрез ритмограма.

Монтажистът работи с различни видове монтажна, филмова, видео- или компютърна апаратура (като използва различни носители на изображението - филмова или видеолента, дигитален носител).

Монтажистът може да работи самостоятелно или в екип с асистент-монтажисти.

Монтажистът трябва да бъде ерудиран, организиран, мотивиран, трудолюбив, да умее да работи в екип и да го ръководи, да има чувство за отговорност, тактичност, умение да убеждава и комуникира. Трябва да умее да работи при продължително натоварване, да има пространствена представа и творческо въображение, силна концентрация на вниманието и наблюдателност, способност за импровизации и хрумвания, монтажно мислене.

Работното време на монтажиста е с нормална продължителност в съответствие с Кодекса на труда.

2.2. Възможности за продължаване на професионалното обучение

Придобилите четвърта степен на професионална квалификация по професията „Монтажист“ могат да се обучават за придобиване на квалификация по други професии от област на образованието „Изкуства“. Обучението по общата задължителна професионална подготовка - единна за всички професионални направления, както и част от отрасловата задължителна професионална подготовка и специфичната за професията професионална подготовка, се зачита.

Лицата, придобили професионална квалификация по професията „Монтажист“, имат възможности за повишаване на квалификацията си в курсове и семинари, организирани от обучаващи институции, браншови организации и др.

2.3. Възможности за професионална реализация съгласно Националната класификация на професиите и длъжностите (НКПД - 2011), утвърдена със Заповед № РД-01-931 от 27.12.2010 г. на министъра на труда и социалната политика, изм. и доп. със заповеди № РД-01-204 от 28.02.2011 г., РД-01-426 от 30.05.2011 г. и РД-01-529 от 30.06.2011 г.

Придобилите четвърта степен на професионална квалификация по професията „Монтажист“ могат да работят на свободна практика или в национални и местни ефирни и кабелни електронни медии, както и да работят в рекламни студиа на длъжности (професии) от единични групи 3435-3007 Първи асистент, режисьор по монтажа, 3435-

3010 Втори асистент, режисьор по монтажа, както и на други длъжности, допълнени при актуализиране на НКПД.

3. Цели на обучението

3.1. Цели на обучението по общата задължителна професионална подготовка - единна за всички професионални направления

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- познава, спазва и прилага правилата за здравословни и безопасни условия на труд;
- умее да формулира проблеми, задава въпроси, прави отчет за извършената работа, установява и поддържа делови отношения;
- познава стопанското устройство на страната, разбира съществуващите икономически отношения, процеси и явления и прави изводи за факторите, които ги поражда;
- познава трудовото законодателство, определящо неговия статут, права и задължения;
- умее да работи в екип, като разпределя и участва активно при изпълнението на задачите, съдейства на членовете на екипа и търси помощ от тях, носи отговорност;
- осъществява ефективни работни взаимоотношения с колегите си;
- съзнава необходимостта и се старее да повишава квалификацията си с цел осигуряване на бъдещи ангажименти;
- демонстрира творчески идеи, подходи и умения;
- умее да намира информация в Интернет с помощта на компютър, работи със специализирани програмни продукти и продукти за създаване на документи;
- осъществява комуникация и ползва техническа документация на чужд език;
- спазва професионалната етика и има етично поведение.

3.2. Цели на обучението по отрасловата задължителна професионална подготовка, единна за всички професии от професионално направление „Аудио-визуални изкуства и техники; производство на медийни продукти“

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- познава различните видове медии;
- познава цялостния процес в производството на медийните продукти;
- работи в екип с представители на останалите професии във филмовата или телевизионната продукция;
- познава филмова, видео- и компютърна монтажна техника;
- има знания за обработка на филмови и фотоматериали и звук;
- познава форматите и носителите на визуална информация;
- познава характеристиките и разпознава основни епохи и стилове в изкуството;
- спазва етапите в изграждането на художествена творба;
- прилага изискванията и принципите за изграждане на композицията;
- познава възникването и развитието на кинематографията;
- познава класическите български и чужди филмови творби и може да ги анализира с характерната терминология и изразни средства.

3.3. Цели на обучението по специфичната за професията „Монтажист“ задължителна професионална подготовка

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- използва потенциалните възможности на монтажа като абстрактно средство за зрително и звуково претворяване на действителността;
- участва в създаването на календарен план и бюджет на бъдещото визуално произведение;
- умее да осъществява синтез на филма чрез монтажа - има познания по сценаристика, режисура, операторство, актьорство, звук, осветление, грим, костюми и др.;
- организира монтирането на филмови и телевизионни кадри;

- създава монтажен опис и монтажен план;
 - познава различните видове монтаж;
 - прилага специфичните изразни средства на монтажа;
 - създава условия и организира безопасна работа с оборудването в монтажната стая и ефективно му използване;
 - познава и използва професионални програмни продукти за нелинеен монтаж.
4. Резултати от ученето

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
<i>Общи за професията „Монтажист“</i>	
1. Спазва изискванията за здравословни и безопасни условия на труд	<p>1.1. Знае и прилага правилата за здравословни и безопасни условия на труд</p> <p>1.2. Познава видовете кинематографична техника и оборудване и спазва правилата при работа с тях</p> <p>1.3. Посочва вредното въздействие на консумативите, използвани в лабораторията</p> <p>1.4. Знае и прилага правилата за пожарна и аварийна безопасност</p> <p>1.5. Взема адекватно решение в ситуация на инцидент по време на снимки</p> <p>1.6. Спазва изискванията за опазване на околната среда</p> <p>1.7. Оказва долекарска помощ при възникнали инциденти по време на работа</p>
2. Организира и координира работата на група или екип	<p>2.1. Осъществява творческа комуникация в работния екип</p> <p>2.2. Прилага принципите на професионалната етика и ги прилага като модел на поведение</p> <p>2.3. Координира работата на група от хора, като познава силните и слабите страни на всеки член от екипа</p> <p>2.4. Умее да работи с хора от различни творчески професии – сценаристи, художници, композитори, звукооператори, монтажисти и др.</p>
3. Използва информационни и комуникационни технологии	<p>3.1. Използва съвременни информационни технологии за професионално развитие</p> <p>3.2. Работи със специфични за компютърния монтаж софтуерни програми</p> <p>3.3. Използва по време на работа съвременни комуникационни технологии за общуване с екипите</p>
4. Спазва изискванията на трудовото законодателство	<p>4.1. Описва видовете медии (частни, държавни и общински) и техният статут</p> <p>4.2. Характеризира документите, свързани с трудовото законодателство – трудов договор, допълнително споразумение и др.</p> <p>4.3. Познава изискванията на Кодекса на труда, свързани с работното време, почивките, отпуските, формите на заплащане и други права и задължения на лицата, практикуващи творчески професии</p>

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
	<p>4.4. Може да съставя документи, свързани с постъпване и напускане на работа, ползване на отпуски, писма, становища, предложения и др., вкл. и с помощта на компютър</p> <p>4.5. Познава изискванията за заемане на различни длъжности в киното или телевизията</p> <p>4.6. Осъществява творческа комуникация в работния екип</p>
5. Участва в планирането на монтажния процес	<p>5.1. Познава сценария на съответната филмова или телевизионна продукция</p> <p>5.2. Преглежда, подбира и подрежда филмовия, видео- и компютърния материал</p> <p>5.3. Уточнява с режисьора цялостната монтажна композиция</p> <p>5.4. Участва в изготвянето на плана за монтаж-озвучителния период</p> <p>5.5. Определя състава на асистентския кадър съгласувано с продуцента на продукцията</p>
6. Участва в осъществяването на монтажната композиция	<p>6.1. Избира видовете монтаж, които ще използва при конкретната си работа – линеен и нелинеен</p> <p>6.2. Спазва основните технически правила за извършване на монтажна дейност</p> <p>6.3. Извършва първоначален груб монтаж на кадрите на базата на създаден от него монтажнен опис и монтажнен план</p> <p>6.4. Не допуска груби монтажни, смислови и идейни грешки</p> <p>6.5. Извършва селекция на фактите, монтира ги и осигурява плавност и разбираемост на разказа на филма</p> <p>6.6. Контролира техническите проби на монтажната техника и съоръженията</p> <p>6.7. Извършва различните видове монтаж – конструктивен, художествен, паралелен, кръстосан, асоциативен</p> <p>6.8. Осъществява плавност в преходите</p> <p>6.9. Избягва механичното съединяване на кадрите</p>
	<p>6.10. Съвместно с режисьора и оператора подбира изходни материали за фонове, надписи и трикова работа</p> <p>6.11. Осъществява контрол върху негативния монтаж</p> <p>6.12. Извършва синхронизация на картината със звука</p> <p>6.13. Синхронизира надписи и звук чрез ритмограма</p>
<i>Специфични за специалност 2130101 „Филмов монтаж“</i>	
7. Монтира филми, заснети на филмова лента	<p>7.1. Извършва филмов монтаж на заснетите на филмова лента кадри</p> <p>7.2. Монтира 35 и 16 мм филмова лента</p> <p>7.3. Работи с мувиола</p> <p>7.4. Проверява първото игрално филмово копие и извършва</p>

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
	корекции
<i>Специфични за специалност 2130102 „Видеомонтаж“</i>	
8. Монтира филми и телевизионни предавания, заснети на видеолента	8.1. Извършва видеомонтаж на заснетите на видеолента кадри 8.2. Работи с различни видове видеоформати – BtCam, Видеорулон, SVHS и VHS, и други видеоформати 8.3. Умее да извършва конвертиране от видеокасета на DVD, CD и други електронни носители
<i>Специфични за специалност 2130103 „Компютърен монтаж“</i>	
9. Монтира филми и телевизионни предавания, заснети на дигитален носител	9.1. Извършва компютърен монтаж на заснетите кадри на електронен носител 9.2. Работи с професионални програмни продукти за нелинеен монтаж 9.3. Работи с компютърни програми за обработка и дизайн 9.4. Работи с програми за текстообработка 9.5. Работи със знакогенератори за обработка на надписи 9.6. Работи с различни видове електронни формати – SP, SX, Digital BtCam, DVC Pro, DV, DVD

5. Изисквания към материалната база

5.1. Учебен кабинет

Учебният кабинет трябва да разполага с работно място за обучаващия (работна маса и стол), работно място за всеки обучаван (работна маса и стол), учебна дъска, мебели (шкафове за различни цели), плазмен телевизор, екран за прожектиране, DVD, видеотехника, компютър, мултимедия, филми и други записи за илюстриране на учебното съдържание и други технически средства за обучение.

5.2. Учебно монтажно студио

Учебното монтажно студио трябва да разполага с видеоапаратна и да бъде оборудвано с филмова мувиола, съвременна компютърна техника и софтуер за извършване на монтаж, плазмени телевизори, DVD и др.

6. Изисквания към обучаващите

Право да преподават теория и практика по професията „Монтажист“ - четвърта степен на професионална квалификация, имат лица с образователно-квалификационна степен „магистър“ или „бакалавър“ от професионални направления „Теория на изкуствата“, „Обществени комуникации и информационни науки“, „Изобразително изкуство“, „Театрално и филмово изкуство“ и др. със специалност, съответстваща на предмета/модула/дисциплината, която преподават, и квалификация или професионален опит в сферата на визуалните изкуства.

Препоръчително е на всеки три години обучаващите да преминават курс за актуализиране на професионалните знания и умения.